

Splošne vesti

RAZPIS UCITELJSKIH MEST

Po brzojavnem sporočilu ministrstva za prosveto 5. br. 28.980 z dne 29. maja 1940. je rok za vlaganje prošnje za preložitve na razpisana učiteljska mesta podaljšana do 10. junija t. l.

Prosvetni oddelek kralj. banske uprave.
Načelnik dr. Sušnik.

KONCERT 12 MLADINSKIH ZBOROV V ŠKOFJI LOKI

Učiteljstvo škofjeloškega okraja je v večmesečnem tihem delu na svojih šolah pripravilo 12 mladinskih pevskih zborov, ki bodo v nedeljo, 9. t. m., priredili velik pevski festival v Škofji Loki. Dopoldne ob pol 11. uri bo matineja za škofjeloško in okoliško šolsko mladino, popoldne ob 4. uri pa koncert za občinstvo v telovadnici ljudske šole. Na sporedu so večina slovenske narodne in umetne pesmi znanih skladateljev. Vsak zbor zapoje po tri pesmi; kot zadnjo točko zapojejo združeni zbori prikratk izvajajo gorenjsko pesem »Bohinjska«, kjer bo sodelovalo nad 500 mladih pevcev in pevk. Nastopili bodo šolski zbori iz Bukovice, Gabrke, Poljan, Reteč, Sela, Sovodenj, Škofje Loke; deška, zasebna dekleška in drž. meščanska, Trate, Trebiše in Zabnice.

Vabimo vse cenjene tovariše in tovarišice iz bližnje in daljne okolice v zgodovinsko Škofjo Loko na to veliko kulturno prireditev naših učiteljev - pevovodij in za lepo pesem vnete šolske mladine.

Naša udeležba naj pokaže, da znamo ceniti nesebično in mnogokrat prezrto delo naših tovarišev in tovarišic.

Zato v nedeljo na svidenje v Škofji Loki.

PODRAŽITEV VSEH VRST GRAFIČNIH IZDELKOV

Z ozirom na ponovno, predstojajočo povišanje cen papirja in kartonu, zaradi ponovne podražitve tiskarskih barv in vsega ostalega materiala ter zvišanja delavskih plač, so tudi grafična podjetja kraljevine Jugoslavije prisiljena povišati vse cene tiskovinam v knjigotisku, litografiji, offsetu, bakrotisku kakor tudi v kartonaži in knjigoveznih izdelkih za 25 %.

Veliki porast cen na trgu celuloze (beljene) v inozemstvu, dalje dnevno naraščanje cen vseh vrst surovin pri izdelavi papirja, deluje naravnost porazno na razvoj prilik v grafični stroki. Nič bolje ni z ostalim materialom, kot so n. pr. barve, svinec, kemikalije za litografije in cinkografije, poleg tega pa je nastala

lo še občutno pomanjkanje nekaterih vrst materiala.

Grafična podjetja so zvišala doslej svoje cene samo malenkostno, čeprav se je že parkrat podražil papir, karton, lepenka, barve in ostali material, lani decembra pa so se zvišale še plače kvalificiranemu in pomožnemu delavstvu. Sedaj pa stoji tiskarska podjetja zopet pred novim povišanjem plač. Težka situacija, v kateri se nahaja celokupno gospodarstvo grafične stroke je prisilila do te odločitve vse tiskarske organizacije v državi, vsled česar se na 25 % povišanje cen tiskarskim izdelkom opozarja vsa javnost in svrhu ravnana.

Savez grafičnih podjetij Jugoslavije: Beograd, Ljubljana, Zagreb, Novi Sad, Osijek, Split in Sarajevo.

POZIV

Sreska učiteljska društva se naprošajo, da dostavijo sekciji mesečne prijave za junij najkasneje do 10. t. m., ker jih sekcija nujno potrebuje zaradi priprave v svrhu pravočasne zaključitve letnega obračuna. Obenem prosimo vsa društva, da nakažejo sekciji pripadajočo članarino in likvidirajo svoje obveznosti sekciji v čim višji meri.

Smatrajte ta apel za nujen in važen!

UPRAVA SEKCIJE JUU.

— Članstvo Slov. šolske Matice v srezu Murska Sobotna prošim ponovno, da mi še tekom tega meseca izplača dolžno članarino! Upravičeno nam blagajnik SSM v Ljubljani stavi za vzgled članstvo v lendavskem srezu, ki je poravnalo že celotno letošnje članarino, dočim najdemo pri nas dolžnike še iz leta 1935/36. Upoštevajte vsaj ta moj opomin!

Poverjenica.

— Tovarišem (-icam) lendavskega sreza! Meseca maja sem razposlala položnice z označenim dolgom, t. j. članarino do konca junija. Komur ni kaj jasnega, naj vpraša. Vsak zavezen tovariš bo čimprej izpolnil to svojo najvažnejšo stanovsko dolžnost!

Blagajničarka.

— Nova tiskovina. Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani je izdala tiskovino »Prijava potovanja z vlakom za šole, ki izlete«. Tiskovina je prav sedaj za vse šole, ki prireajo izlete šolarjev z vlakom, zelo važna, stane din —,75 za izvod.

— Nova tiskovina. Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani je izdala tiskovino »Prijava potovanja z vlakom za šole, ki izlete«. Tiskovina je prav sedaj za vse šole, ki prireajo izlete šolarjev z vlakom, zelo važna, stane din —,75 za izvod.

— Prepovedane intervencije. Iz Beograda poročajo, da je prosvetni minister Božidar Maksimović izdal naredbo, po kateri je v prosvetnem ministertvu prepovedana vsa kršna intervencija zaradi premestitve, dopustov, napredovanja in drugih osebnih zadev učiteljev in profesorjev. Prav tako je minister izdal naredbo, da je prošnje za premostitve in dopuste treba vlagati le po redni poti. (»Slovenec«, 5. jun.)

— 1. »Ljudska šola na kmetih«, je naslov daljše razprave v reviji »Orač« za mesec junij t. l., ki pravi med drugim: »ne pade nam v glavo, da bi zanikali, kako je neobhodno potrebno zboljšanje kmetijskega gospodarstva. Priznamo tudi na celi črti skrajno nezadostno strokovno izobrazbo kmečkega ljudstva; brez odlašanja je treba ukreniti, da se te velike in usodne pomanjkljivosti začno izboljševati. Toda eno moramo z vsem poudarkom povedati: Ljudska šola ni in nikoli ne sme biti strokovna šola, tudi v višjih razredih ne.« Pisec teh vrstic je upravičen iz lastne skušnje, ki kažejo, kje je glavna rana našega šolstva. V ljudskih šolah smo namreč pri nas »preučeni«. Imamo preveč predmetov, tisti pa, ki so izrazito ljudskošolski, morejo biti predelani le površno. Kakršen koli strokovni predmet bi šolo le še obremenil na račun temeljnih predmetov. Če se nezadostna osnovna izobrazba tako izrazito kaže v kmetijskih strokovnih šolah (najbrž se tudi še

spopolni in preda posle najstarejši učni osebi na šoli s pripravljenim zapisnikom.

A2. Ako je na šoli šol. upravitelj sam, preda šolski inventar krajevemu šolskemu odboru s pripravljenim zapisnikom.

B1. Ako je narodna knjižnica in čitalnica last krajevnega šolskega odbora, Vam ne pripada stanarina.

B2. Najemniko ste obvezani plačati tudi v času počitnic, ako ne odpoveste stanovanja in se ne izselite iz stanovanja.

Šolski radio

— r. Petek, 14. junija: Kako naj živimo v počitnicah, da bomo še bolj zdravi in krepki; g. dr. Franta Mis.

— r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 9. junija, ob 17. uri predaval g. dr. Jože Basaj: Kmetijske zadruge pospešujejo kmetijsko proizvodnjo.

Mladinska matica

— mm KNJIGE MLADINSKE MATICE so dotikane in so v vezavi. Ekspedicija bo začela prihodni teden, in sicer najbrže v sredo, 12. t. m. Mnoge šole še niso nakazale 10. obroka za knjige. Opozorjamo ponovno naše poverjenike, da šole, ki niso plačale 10. obroka za knjige, knjig ne prejmejo. Lanskoletni poskus, da bi poslali knjige tudi šolam, ki niso poravnale 10. obroka, se ni obnesel in je Mladinska matica pretrpela zato velike izgube. Tega poskusa letos uprava ne more in ne sme več ponoviti. Šole, ki ne poravnajo zadnjega obroka do sobote 10. t. m., bodo same odgovorne za to, da ne prejmejo knjig pravočasno. Knjige se razposiljejo tudi letos deloma po železnici, avtobusih in po pošti. Šole, ki prejmejo knjige po železnici, jih dobijo za več bližnjih šol kot druga leta v skupnih zavojih. Te šole prejmejo posebna navodila na posebnih dopisnicah. Šole, ki ne plačajo knjig pravočasno, bodo krive, da tudi druge šole istega okoliša ne prejmejo knjig v določenem času. Ob koncu ponavljamo še enkrat, da prejmejo šole le toliko garnitur knjig, kolikor ima šola celoletnih naročnikov. Naročnik, ki ni plačal vseh števil letnika »Našega roda«, prejme knjige le če doplača še naročnino za manjkajoče mu številke lista.

— mm Kdor želi vezane knjige namesto brošuranih, doplača za vso garnituro din 10,—.

— mm O »Našem rodu« piše »Slovenija« z dne 31. maja med drugim: Literarni sode-

lavej »Našega roda« so samo znana imena. Černejeva, Lili Novy, Samec, Winkler i. dr. so prispevali pesmice, med prozasti pa poznano Ingoliča, Jarca, Plestenjaka, Ribičiča, Roša i. dr. Letošnjo povest »Peter Klepec«, ki je izhajal v vseh številkah, je napisal Fran Bevk. »Naš rod« prinaša literarne in poučne sestavke, bogato okrašene z ilustracijami. Zanimivo je, da so med delci naših znanih mojstrov (Jakac, Kraljeva, Mihelič, Perko, Pirnat, Pregelj, Sedej) še vedno na prvem mestu dela bolgarskega ilustratorja narodnih pravljic Georgijeva, ki se odlikujejo po jasnosti motiva, preprosti izvedbi, lepih linijah in dosledni uporabi svetlo-temne ploskve, ki posreduje veliko plastičnost. — »Naš rod« ima največ naročnikov v Ljubljani, nato pa si po številu slede radovljški, celjski, logaški, kamniški, litijski okraj in Maribor. V Halozah, Slovenskih gorah, po kočevskih šolah, v Beli Krajini ga skoraj ne poznajo. To so najrevnejše slovenske pokrajine, ki pa hkrati nalagajo naši prosvetni oblasti poleg drugih tudi to določno nalogo, da z denarno pomočjo pomaga izdajateljem »Našega roda«, da bodo mogli pošiljati to kvalitetno mladinsko revijo po globoko znižani letni naročnini.

— mm Daljšo oceno o Klemenčičevi zgodovinski čitanki »Iz starih in novih časov« je prinesel v 3.—4. zvezku »Časopis za zgodovino in narodopisje«. Krajšo oceno o »Našem rodu« pa prinaša »Maribor Zeitung« z dne 10. maja t. l.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

NASTOPI IN PEVSKE TURNEJE

(Nadaljevanje)

Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« je izkazal s svojimi nastopi doma in v tujini velike zasluge učiteljskemu stanu, njegovemu delu in stanovski organizaciji ter slovenski glasbeni kulturi. Domače kritike ga označujejo za doslednega propagatorja sodobnih kvalitativnih del, tuje za elitnega zastopnika jugoslovenske glasbe. Bogastvo njegovega koncertnega repertoarja prekaša marsikateri naš pevski zbor. Na njegovo pobudo in z njegovo moralno in gmotno podporo so naši skladatelji napisali celo vrsto del, ki bi sicer ne bila zagledala nikoli luči sveta. UPZ je izvajal vsa dela, ki so jih skladatelji napisali zanj in naj so bila še tako komplicirana in navidezno neizvedljiva. Naš stanovski pevski zbor jim je odprl pot v programe drugih sličnih ustanov. S tem ter z izvajanjem del na domačih in tujih odrih je UPZ izkazal naši sodobni glasbi velike zasluge.

Na svojih koncertnih turnejah doma (Vojvodina, Srbija, Bosna in Dalmacija) ter v tujini (Češkoslovaška, Bolgarija) pa ni propagal samo lepote naše pesmi, temveč širil tudi idejo medsebojnega spoznavanja, spoštovanja in bratstva.

Uspehi UPZ so bili vedno tudi uspehi vsega našega učiteljskega stanu. S svojimi nastopi in turnejami je prikazoval delo našega učitelja, njegovo zanimanje za prosveto našega naroda, odpiral izven mej naše ožje domovine in v tujini pota slovenskemu oziroma jugoslovenskemu učitelju, poglobljaj tovariške odnose in v krepil njihove vezi. Koncertne turnee so po večini pripravljali učitelji, ki so skoro povsod priredili naši stanovski pevski družini skupna slavnostna zborovanja, na katerih so se izmenjali pogledi na duhovno in kulturno skupnost slovanskih narodov. Ime našega učitelja je prišlo v svet z našim stanovskim pevskim zborom.

Stanovska organizacija JUU

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LITVI javlja, da se bo za 9. junija 1940. določeno zborovanje vršilo, kakor je bilo objavljeno, kljub odsotnosti tov. predsednika (ki je na orožnih vajah). Zbor bo ob 9. uri v dvorani restavracije na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTO bo zborovalo 15. jun. ob 10. uri v Sokolskem domu v Murski Soboti. — Vse dolžnike prav lepo prosimo, da poravnajo do zborovanja članarino. — Pripravite predloge in osnutke za resolucijo. Ker je to zadnje zborovanje, upamo, da bo udeležba polnoštevna. — Odbor ima na predvečer zborovanja odborovo sejo. Odborniki, udeležite se seje vsi. Seja bo ob 6. uri v posebni sobi kavarne »Taflak«.

Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo dne 15. junija 1940. ob 9. uri v poslopju ljudske šole v Lescah. Poleg običajnega dnevnega reda so še predlogi za banovinsko skupščino in predavanje tov. Bineta Završnika o obrambi naroda. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA bo zborovalo v soboto, dne 15. junija, na deški ljudski šoli v Škofji Loki. Dnevni red zborovanja obsega vsa predač stanovska vprašanja, poročila o predsedniškem zboru in o reorganizaciji v Učiteljski tiskarni, bo pa tudi pedagoško predavanje. Pričetek zborovanja ob osmih in pričakujemo polnoštevilne udeležbe, ker je to zadnje letošnje zborovanje. Pred zborovanjem, ob sedmih, seja društvenega odbora! Polnoštevilno in točno!

Predsednik.

Poleg nastopov za splošno javnost je UPZ sodeloval tudi pri mnogih učiteljskih zborovanjih, skupščinah in kongresih. S svojo prisotnostjo in sodelovanjem je dvigal slovesnost učiteljskih manifestacij in tako izpolnil sliko učiteljskega udejstvovanja.

Naša stanovska organizacija se je predbro zavedala potrebe in vrednosti take prosvetne in kulturne institucije, preko katere je bilo mogoče obrniti pozornost javnosti na delo slovenskega učitelja ter jo zainteresirati z njo za vse njegove težnje in zahteve. Učiteljski pevski zbor, ki je prvotno deloval izven nje, je vzel v svoje varstvo, ga moralno in gmotno podprla ter mu tako zagotovila trajni obstoj. Slovensko učiteljstvo žrtvuje za našo pevsko kulturo toliko kakor noben drug stan.

Končno naj omenimo še eno dejstvo, ki upravičuje obstoj naše pevske družine. Članstvo UPZ se je postavilo v smislu tradicije učitelja-pevca v službo glasbe, kakor se je drugo učiteljstvo postavilo v službo ostalih panog naše narodne kulture, za katero žrtvuje prav toliko kakor ono za glasbo. Zato je vredno, da prejema in uživa podporo svojih stanovskih tovarišev in tovarišic.

Naša gospodarska organizacija

— g. Zadrudnikom Učiteljske samopomoči. V maju 1940. imamo 1 smrtni primer, t. j. 528. Demšar Kristina v Ljubljani. Nakažite:

za 1 zadrudnika s poštnino din 6,—,

za 2 zadrudnika s poštnino „ 11,—, itd.

Znano Vam je, da se je s 15. majem povišala poštnina za tiskovine od 25 par na 50 par. Da ne boste pošiljali v dinarjih in parah, Vam bomo predpisali za vsake 4 mesece po 1 din višjo poštnino. Prosimo vljudno, da to vzamete na znanje. — Prosilce za brezobrestna posojila, ki so vložili prošnje po 1. maju 1940., obveščamo, da bodo prejeli rešitve za njih prošnje po velikih počitnicah (jeseni t. l.).

Učiteljski pravnik

— § Vprašanja: M. M. iz K. G. A1. Da li če upravitelj šole, kad bude hitno pozvan na vojnu vežbu, predati upraviteljsku dužnost jednom od nastavnika (po zapisniku) ili ne?

A2. Ako je upravitelj sam na školi a bude pozvan na vežbu, hoće li dužnost predati mesnom školskom odboru (ili neće nikome predati), i ako hoće, kako će se obaviti to kad nema vremena. Ako nikome dužnost ne preda, ko će odgovarati ako škola bude pokradena?

B1. Stanujem u domu Narodne knjižnice i čitaonice. Imam li pravo na stanarinu ili ne?

B2. Da li sam obavezan plaćati kiriju za stan domu Narod. knjižnice i čitaonice i za vreme ferija, koje ovde neću provoditi?

Odgovor! A1. Šolski upravitelj - vojni obveznik naj si še pred vpoklicem na orožne vaje pripravi zapisnik o predaji upraviteljskih poslov, ki ga v primeru poziva samo